

masint a szerző is tudja. Ép azért pompás, széles medrű elbeszélésekbe foglalja mondanivalóit és ezekben minden formai kényszer nélkül tesz részesévé élményeinek. Lát, mert, mint valamely szervi működés, látnia adott, és láttat, mert ki kell fejeznie magát, mert ki kell vinnie másokat is az «örömök sűrűjébe», a mesék menedékebe, az erdőbe, a margarétás rétre, a szálas szélére, vagy havas partokra, zajló vizek mellé, barkásodó, tavaszi csendbe, ahol szívek és rügyek a pattanásig feszülnek... Ezernyi finom és mély megfigyelését közölnie kell másokkal, mert magában el se tudná viselni mind.

Ezek a megfigyelések nemcsak a természet változásait, határtalanul gazdag színeinek megfogható képeit adják, de azzal, hogy ide hozza őket a szobánkba, a szemünk elé, megtanít látni olyan jelenségeket is, amelyeket csak a hosszú tapasztalás vesz észre, csak gyakorlott szem appercipiál. Így írja le a vadak életét, az őzek, szarvasok, nyulak, rókák, vadrécék, ludak, vaddisznók, vadmacskák titokzatos útjait, amint a nagy Parancs szava irányítja minden tevés-vevésüket. Tiszta és bölcs természetszemlélettel világít az üldözötték lelki világába, ahol mindent a kétarcú hatalom intéz és annak szava szerint, aki eszik él, akit esznek: hal. Csodálatos eleven-séggel, a költő életrekelő erejével állítja elének erdők, rétek, nádasok népét ezekben az elbeszélésekben, amelyekből hamarjában nem is tudnók kiválogatni a legkülönbet, de annyi bizonyos, hogy a «Margarétás réten» és a «Jó asszony» valóságos kis remekeik.

Zsindely Ferenc olyan könyvvel ajándékozott meg bennünket, amelyre még ezekben a fellejjarásos időkben is kinyílik a szívünk és bármikor nyúlunk is majd utána a polcra, gyönyörködtetőnek, vigasztalónak és főleg frissnek fogjuk találni.

Majthényi György.

Gyökössy Endre: Asszonyok pár-baja. (Singer és Wolfner, 1932.) Irodalmi művek értékét gyakori szokás a közbeszédben az elolvasás helyével és idejével kifejezni. Sokszor hallani téli és nyári olvasmányokról, vonatra és villamosra való könyvekről, elalvás előtti olvasásra alkalmas regényekről stb. Ezek a kategóriák, minden nyereségük ellenére is, egy valóságos értékrend megsejtéséből teremtek. Különösen a negatív ítékezés számára szállítanak kifejező metaforákat. Az «Unterhaltungsliteratur» súlyfokozatait valóban híven tükrözik az elalvás előtti állapot távolsági pontjai, vagy a közlekedési eszközök kilométer-skálái.

Ha Gyökössy Endre *Asszonyok pár-baja* című könyvéről ezzel a jelbeszéddel akarnék kritikát mondani, zavarba jönnék. Nehéz lenne megtalálnom a műnek megfelelő olvasási alkalmat. Ahhoz, hogy vonatolvasmánynak nevezsem, érdektelen. Ahhoz, hogy villamosolvasmány legyen lassú. Ahhoz, hogy elalvás előtt olvassák: nem olvastatja magát eléggé. Ahhoz, hogy nyári olvasmánynak nevezzük, sötét. Ahhoz pedig, hogy téli olvasmánynak minősítsük, szintelenül világos. Gyermeknek nem ajánlható, mert a szerelmi életet felnőtt erotikával nézi. Felnőtteknek sem ajánlható, mert világszemlélete gyermekien egyszerű. Mindent összevéve: igénytelen munka. Senkinek sem ajánlható. Ezt mondja a jelbeszéd-esztétika. S ezzel a regény esztétikai lehetőségei ki is merültek.

De maradt egy másik szempont, amely mindenkor előtérbe lép, valahányszor a szerző nem vállalhat felelősséget művéért. S ez a kiadás szempontja. Véggképpen kétségbe kellene esnünk, ha ennél sokkal jobb munkák nem akadnának kiadásra. Súlyosan vétkeznek a könyvkiadók, nemcsak a magyar literatura, hanem önmaguk ellen is, amikor a kereslet és más efféle jelszavak mentségével elhallgattatják

